

Zanimivi članki

iz

prvih številk naših

čebelarskih glasil

Tečaj I.

Ljubljana, 15. julija 1873 (za januar).

List I.

Leena plača 1 for. 50 kr.
Družtveniki dobivajo
list brezplačno.

Delaj, nabiraj, pomnožuj.

Učitelji in nepremožni
kmetovalci plačajo
le po 75 kr.

Slovenska čebela.

Družbeni list za prijatelje čebelarstva
po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem.

Obseg: Prijazna beseda družtvenikom. — Opravila. — Poduk. — O zgodovini čebelarstva. — Statistika čebelarstva v Avstriji. — Prošnja čebelarjev. — Življenjepisa Dzierzona. — Družbene naznanila. — Povabilo.

Prijazna beseda našim družtvenikom.

Ko smo pred nekaj časom sem ter tje naznanili svojo misel in namen, osnovati družtvo za čebelarstvo, ter izdajati vsaki mesec podučni list, je marsikdo z glavo zmajeval, ter rekel, da po mestih je družtev in plačila že preobilno, po deželi pa malo veselja in volje za družbe. In radi spoznamo, da marsikteri za to navedeni vzroki so popolno „resnični“; vendar pa smo se dela lotili, če tudi ne s preveliko nado, ter pravila osnovali in deželni vladi v potrjenje predložili, ker smo mislili, da brez začetka ni napredka, da želja po vednosti in zboljšanja sama po sebi v družbo sili. In res, — nismo se motili. Že zdaj, ko ima družtvo komaj vladno potrjenje; ko je le med prijatelji po okolici znano, se je toliko udov za družtvo oglašilo, da jih nektero vstanovljeno družtvo nima toliko, n. pr. Tirolsko. Kakor se tega serčno veselimo, tako hočemo pa tudi z božjo pomočjo zvesto delati in si prizadevati, da ravno razposlana pravila ne bodo le prazne besede, ampak se z dejanji vresničijo.

Pred vsem naznanuje začasno vodstvo svojim družtvenikom sledeče: Čez nekaj časa bomo vpisane ude pozvali, da izvolijo stalno vodstvo za prihodnjih pet let, (glej neznanilno povabilo na zadnji strani.) Naj pred bo treba skrbeti, da se stroški za družtveni list poplačajo, ker poduk je prvi pogoj vsakršnega napredka. Kar bo letos k temu primanjalo, bo predsednik dodal, da tako nimajo udje nobene večje plače ali dolžnosti. Drugače, se vé da, bi bilo, ko bi kmalo več sto udov pristopilo, ker potem bi precej imeli vzrok, sl. ministerstvo za državno pripomoč prositi, kazaje na razširanje in koristno delovanje družtva.

Dalje si bomo prizadevali, brž ko denarni pomočki dopustijo, družtvenikom priskrbeti pripravne Dzierzonske panjove z vednim podukom, kakó z njimi ravnati; ker taki panjovi so prvi pogoj umnega čebelarstva.

Slovenski čebelar in sadjerejec.

Glasilo čebelarskega in sadjerejskega društva
za Kranjsko.

—*—

*Izloja vsaki mesec enkrat in se pošilja ulom brezplačno; neulom za 1 glč. 30 kr. na leto.
Inserati in priloge računajo se po najnižji ceni. — Letnina za ude znaša samo 1 glč.*

Obseg: Pametna beseda na pravem mestu. — Pravila čebelarskega in sadjerejskega društva za Kranjsko. — Dobro sredstvo zoper čebele roparice. — Deset zapovedi o pripravi mošta. — O zborovanji našega društva. — Gospodarske raznoterosti. — Inserati.

Pametna beseda na pravem mestu.

 Za čebelorejo nij ga skorej lepšega in pripravnejšega kraja, nego je naša preljuba kranjska deželà; isto tako je pa naša domovina tudi sposobna za sadjerejo. Naša sadjereja se s koroško in spodnje štajarsko še meriti ne more, akoravno je naša zemlja, naše podnebje isto tako, kupčijske razmere pa sadjereji bolj ugodne, nego one naših preje imenovanih sosednih deželà.

Čebeloreja in sadjereja razvija se v naših sosednih deželah lepše in hitreje, nego pri nas. Čebeloreja naša pa še nepreduje ne, ampak, akoravno je kranjska čebela, svetovno znana, propada.

Koliko je po Gorenjskem še dobrega sveta, ki bi se dal nasaditi s sadnim drevjem! Po Notranjskem pa hodiš lahko po več ur hoda, predno srečaš, kako zanikerno, z mahom poraščeno drevesce; in tudi po Dolenjskem se nahajajo jednake razmere.

Rekel bi tudi naša sadjereja propada. Naši stari gospodarji imeli so do sadjereje več veselja, nego ima naša mladina. Lahko se tega prepričaš dragi prijatelj! Pojdi v to ali drugo vas, našel bodeš več ali manj sadnega drevja, ali to drevje je le staro; mlađega sadnega drevja dobiš le malo, k večjem nekoliko češpelj, sliv in nepožlahtnenih jabelk in hrušk, ki so se same zasadile.

Čebeloreja tirja le malo truda, donaša pa mnogo lepih pridelkov, ako se umno ravna s čebelico, katera nam je tudi uzor, kako bi morali živeti mi — to je delavno, zmerno in snažno.

Glasilo „Slovenskega čebelarskega društva“

za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani.

Urejuje **Frančišek Rojina.**

Izhaja po enkrat na mesec in se pošilja udom brezplačno.

Vsebina: Ustanovitev »Slovenskega čebelarskega društva«. — Pravila »Slovenskega čebelarskega društva«. — Frančišek Rojina: O naprednem čebelarstvu. — Döpisi. — Raznosterosti. — Vprašanja in odgovori. — Društvene stvari. — Listnica uredništva.

Ustanovitev „Slovenskega čebelarskega društva“.

Slavno vodstvo c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani je uvidelo, da je čebelarstvo na Kranjskem, v primeri z drugimi strokami kmetijstva, na najnižji stopnji, in da to ne le ne napreduje, temveč vidno propada. Vsakdo je prepričan, da stori kmetijska družba vse, kar je le mogoče za prospeh kmetijstva; koliko tisoč in tisoč drevesc je že razdelila med svoje ude, koliko pomogla za zboljšanje živinoreje, poljedelstva i. t. d. Tudi na čebelarstvo ni nikdar pozabila, a bolj kot kedaj, zanimati se je jela v zadnjem času za zboljšanje tega, za Kranjsko nekdaž tako obilnega vira dohodkov.

Sklicala je na dan 8. novembra pr. l. v Ljubljano čebelarski shod, na katerem se je ukrenilo ustanoviti „Slovensko čebelarsko društvo“ za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko se sedežem v Ljubljani. Na tem shodu se je nadalje sklenilo, naj društvena udnina znaša 1 gld. na leto in da naj društvo izdaja vsak mesec strokovni list, katerega naj dobiva vsak društvenik zastonj. Tajništvo kmetijske družbe je prevzelo nalogo, vse potrebno ukreniti, da se ta namerava zvrši. Isto je takoj predložil c. kr. deželni vladi pravila za društvo, katero je sestavil ravnatelj gospod Gustav Pirc, in je pričelo z vzprejemanjem udov. 24. januarja t. l. se je vršil v pisarni kmetijske družbe občni zbor „Slovenskega čebelarskega društva“, ki je izvolil društveni odbor; 27. januarija je bila prva in 10. februarija druga seja društvenega odbora.

Naslovnica prve številke Slovenskega čebelarja, ki letos slovi stoletnico izhajanja.

Naznanilno povabilo

k obilnemu vdeleževanju

prvega občnega zbora

„Kranjskega čebelarskega društva“

30. julija 1873 v Ljubljani.

I. Dopoldne od 8 do 10 ure razstava čebelnih panjev in vsega družega dotičnega orodja.

II. Ob 10 uri začetek prvega vstanavljajočega zbora in sicer:

- 1) Pozdrav nazočih udov;
- 2) Poročilo o dosedanjem delovanji osnovalnega vodstva;
- 3) Volitev stalnega vodstva t. j. predsednika in prvega in družega podpredsednika;
- 4) Volitev častnih udov;
- 5) Kratki govori in sicer: a) o koristi in prijetnosti čebelarstva; b) o ceni in vrednosti Dzierzonovega uka, o delovanji s premakljivimi satovniki sploh, še posebno pa za naše kraje; c) o pravoznanskih zadevah čebelarstva s posebnim ozirom na davek.
- 6) Kakošni nasveti in predlogi nazočih udov.

Po sklepu skupni obed vseh, kateri se bodo za to ogiasili.

Odgovorni vrednik Vatroslav Holc.

Izdavatelj „čebelarsko društvo“.

Natis J. Blaznikovih dedičev v Ljubljani.

Prvi občni zbor čebelarskega društva v Ljubljani.

K prvemu občnemu zboru čebelarskega društva 30. julija pri „Slonu“ se je bilo obilno prijateljev čebelarstva sešlo. O 10. uri — začetku zborovanja — pozdravlja najpred predsednik osnovalnega odbora g. baron Rothschild nazoče ude nemški, potem dr. Razlag slovenski. Župnik Jerič poroča o delovanji osnovalnega odbora in sicer: Osnoval je društvena pravila ter 29. aprila vladno dovoljenje dobil. Preskrbel je natis pravil nemški in slovenski v 8000 iztisih. Je sklenil izdavanje društvenega časnika in sicer „Kraimer Biene“ nemški in „Slovenska čebela“ slovenski, ter izdal po 1500 iztisov v vsakem jeziku. Preskrbel je društveni pečatnik in diplomo. Je razposlal vabilo k pristopu in društvena pravila vsem župnikom in tudi drugim, znanim čebelarjem po Kranjskem Štajarskem, Koroškem in Goriškem. Se je posvetoval o društvenem panju. Po resnem prevdarku je za to odločil naš navadni Kranjski panj z romčeki; in sicer zato, ker so taki satniki vedno in najbolj premakljivi, ker se vendar lahko prevažuje in najmanj stane. Da bi se delovanje s premakljivim satovjem bolj razširilo, je bilo odločeno, da vsaki ud, kateri celo letnino plačuje, ima pravico dva taka panja za polovično ceno od društva tirjati (kdor le polovico letnine

plačuje, sme tudi le enega tirjati). Je preskrbel proračun potrebnega denarja, ter vladne pomoči prosil. Ker vis. vlada enaka društva blagovoljno podpira, upa osnovalni odbor enako pomoč dobiti. In zadnjič je preskrbel najpotrebniše reči za prvi občni zbor. Če ni vse takó, kakor bi imelo biti in kakor bi bil odbor želim, prosi potrpljenja. Zadržekov smo imeli na vseh straneh obilno; na zadnje še vabila in prvega lista nismo smeli o pravem času razposlati, ker je bil neki zadržek zaradi odgovornega vradnika; odlašati pa tudi nismo mogli, ker po pravilih je mogel občni zbor v trih mesecih po vladnem dovoljenju sklican biti. Pa začemu dalje? Saj vsaki vé, da vsaka nova reč ima svoje težave, naj bo še tako dobra; novo društvo na noge spraviti, ima gotovo še večje težave, ker navadno od več strani pritiskajo.

S tem je bilo delovanje osnovalnega odbora sklenjeno; ker občni zbor je bil ravno v to sklican, da bi se za dobo prihodnih 5 let stalno vodstvo izvolilo. Namenjeno je bilo glasovanje z imenklicem; ko se ima pa začeti, je g. prof. Konšek predlagal, naj se voli dosedajni osnovalni odbor skupno brez osebnega glasovanja. Izvoljen je bil takó za predsednika blagorodni g. Rothschild, župnik Jerič in dr. Razlag za predsednika. V pomnoženi odbor sta bila še voljena gospod župnik Porenta in o Salvator Pintar.

Po nasvetu predsednika so bili potem za častne ude novega društva trije za umno čebelarstvo najbolj zasluženi možje izvoljeni in sicer gg.: Dr. Dzierzon, baron Berlepš in semeniški vodja Šuid.

Konečno je bilo še nekaj govorov in sicer: župnik Jerič je govoril o glasilki društva: „Delaj, zbiraj, množi“, ter opomnil, zakaj si je osnovalni odbor to glasilko Kranjske hranilnice za svojo izvolil. Zato namreč, ker kratke besede najbolj služijo blagi nameni društva pospeševati. Čebelarjem je napovedal, da bodo mogli več delati kakor pred, pa tudi da bodo več veselja in dobička imeli. Hočejo pa nabirati več veselja in dobička, si morajo tudi uabirati več vednost o umnem čebelarstvu. Če tako storijo, se bodo jim množili panji in dobiček —; naj si le vsak v svoji okolici prizadeva, da se mlademu društvu namnožijo tudi udje. Oboje je potrebno, ker kakor vgodna je „Slovenska dežela za čebelarstvo, da maloktera takó, vendar kar število panjev proti številu prebivalcev tiče, je Kranjska še le v šesti vrsti. Čebelarstvo pa zasluži, da se čedalje bolj razširja ne le zaradi dobička, ampak tudi zato, ker se dobiček z lahkim trudom pridobi — dela namreč je pri čebelarstvu vendar le veliko manj, kakor pri drugim kmetijstvu —; tudi ne tirja velikega kapitala, je tedaj za vsacega toliko bolj pripravna, ker je tudi spodobno za vsakega, bodi si kmet ali gospod. In konečno ni prezirati, da je čebelarstvo zaradi obilnošega oplodenja žitnega in sadnega cvetja k pridu vsemu kmetijstvu; tudi нравni stan človeka nekako požlahtni in blaži.

Predsednik je govoril od velike prednosti ali ugodnosti naše dežele, kakor sploh južnih dežel, — proti deželom bolj severne lege. Dokazoval je, da bolj vlažno, deževno vreme naših dežel čebelarstvu prav dobro služi, ker medúnosne rastline skoraj od spomladi do pozne jeseni spodredi in napaja. Navodil je pomočke, društveni namen doseči, ter vabil, naj si vsaki ud prizadene več udov pridobiti, da bi društvo „z združenimi močmi“ obilniši delati zamoglo.

Dr. Razlag je govoril o pravni strani čebelarstva, zlasti kar davke tiče. Razjasnoval je od vseh strani 100 let staro postavo cesarice Marije Terezije 8. aprila 1774. po kateri je čebelarstvo in njegovi pridelki za vse večne čase davka oprošteno. Toraj, je rekel uazočim čebelarjem, kadar kdo od vas kaj tirja, spomnite se te postave in branite svoje pravice.

Konečno je prof. Konšek zboru pokazal novo medúnosno rastlino „*Bacconia japonica*“ iz botaniškega vrta, ter pravil od dolgega cvetenja te rastline in obilnega obiskovanja čebelic.

Potem ja bil zbor sklenjen in kakor že navadno, skupni obed.

Slovenska čebela 1873

Kako bi zamogla vlada čebelarstvo pospeševati?

(Govor bar. Rožiča v Solnemgradu.)

Omenjenega vprašanja, gospôda moja! na dolgo in široko razpravljati ne mislim — tu bi mogel vediti in navoditi vse pomožne pripomočke, ktere vlada v svojih rokah ima; ampak hočem le v kratkem nektre reči omeniti in tako k rešenju prašanja nekôliko pripomoči.

S čim tedaj naj vis. vlada si prizadeva čebelarstvo pospeševati? Po mojih mislih naj prvo s postavodajalstvom. Brez trdnega postavnega reda ni napredka. Le posamezni zaukazi — bodi si ministerstva ali deželnih vlad — nikoli ne nadomestijo stalnega postavodajalstva.

Za postavodajalcem pride vravnovalni načelnik, kateri naj bi bil mož bistrega uma in izveden čebelar. Vstanovila naj bi se tedaj samosvojna služba čebelarskega poročevalca pri ministerstvu kmetijstva. Vstanovile naj bi se dalje častne službe deželnih, okrajnih in srenjskih poročevalcev ali nadzornikov, kateri naj bi bili tudi udje dotičnega šolskega svéta. Zamogli bi ti nadzorniki biti osnovalci in vodji manjših ali večjih čebelarskih družb. Tako osnovano poročevalstvo izvedencev bi gotovo zabranilo izdavanje nepotrebnih ali celó škodljivih postav; ob enem pa obvarovalo čebelarstvo vtrpljivega zastanka, ter ga vedno pospeševalo. *Slovenska čebela, št. 3/1874*

Poduk

po baron Rothschild-ovem „Illustrirter Bienenzuchtbetrieb.“

Vvod I.

Kmetovalstvo in čebelarstvo je bilo od nekđaj vkup. Zgodovinarji nam razjasnujejo stanje čebelarstva starodavnih časov in srednje dobe po spisih, n. pr. Homer-ja (1000 let pred Kristusom)! Vara, Virgilija, Ovidija, Plinija mlajšega (50 let po Kr.), in več drugih; dalje iz javnih pisem: kupnih, prodajalnih in drugih (834 po Kr.); potem iz postavodajalnih pisem, n. pr. zarad davka i. t. d. (l. 1000 po Kr.) in zadnjič iz čebelarskih predpravic (l. 1350 in 1398) iz knjig pisateljev srednje dobe, n. pr. Jakoba 1588, Pick-a 1600, Siraha, Krista in drugih (l. 1700). Posebno imenitno je bilo čebelarstvo v srednji dobi, kar nam spričujejo velike predpravice in naznanjeno delovanje Nürnberškega čebelarskega društva. Tudi po Slovanskih, zlasti južnih deželah našega cesarstva — tedaj ravno po Slovenskih krajinah — je bilo čebelarstvo jako razširjeno. Avstrijski vladarji, poslednjič Marija Terezija (postava 8. aprila 1775) so čebelarjem dostikrat prav velike predpravice podelili, n. pr. oprostenje vsega davka pri kupčiji čebelarskih pridelkov. Nekteri teh zakonov so še dandanašnji veljavni, ker novejši postavodajalstvo je čebelarstvo do srede tega stoletja skorej popolno zanemarjalo. — Od kar pa se je začelo dovaževanje sladkorne moke iz Indije v Evropo in poslednjič pridelovanje sladkorja iz pese, je čebelarstvo čedalje bolj in bolj propalo, ker delovanje po starem navodu se ni več splačevalo. Ko je pa pred kakimi 30 leti Dzierzon, katoliški župnik ali fajmošter v Karlsmarktu v Šleziji, začel učiti umniši navod (delovanje s premakljivimi satovniki), se je čebelarstvo zopet povzdignilo, ter obeta lepo in veselo prihodnost.

Slovenska čebela 1873

Panj z na stran potiskajočimi satniki ali listovni panj, tudi Albertijev panj imenovan.

Odkar je Dzierzon izumel premakljive satnike, poskušal je že marsikdo, kako bi se mogel Dzierzonov panj preurediti ali še zboljšati. Taki poskusi niso bili vselej brez uspeha. Dobilo se je sem in tja kaj dobrega, večkrat pa se je poskuševalcu sreča odtegnila, in delo bilo je slabo poplačano. Od vseh strani se je poskušalo. Veliko takih poskuševalcev je bilo zadovoljnih, če so mogli panju unanjo podobo preurediti; drugi zopet, da so panjev notranji del tako uredili, da se je dal razstaviti in deliti, med tem, ko je unanja podoba celotna ostala. Še drugi so skušali panj tako preurediti, da se njegovi notranji in unanji del da razdeliti. Vse te preuredbe pa imajo zopet svojo dobro in tudi slabo stran. Poglavitno pri tem je, da se dobro ohrani in slabo odstrani.

Ako tako vse na tanko ogledamo in premislimo, dobili bomo tri reči, na katere je pri izdelovanju panjev treba paziti, in te so: 1. Panj naj bo tako narejen, da bo uspeh in napredek bučel neprestano podpiral in pospeševal in bil bučelam dobro zimsko stanovanje. 2. Panj naj bo tak, da bo čebelar lahko hitro in brez ovire, ter potrate časa svoja dela izvrševal, kajti čas je zlato. 3. Pri izdelovanju panja naj se čebelarjeve podnebne, osobne in nošne zadeve v poštev privzamejo.

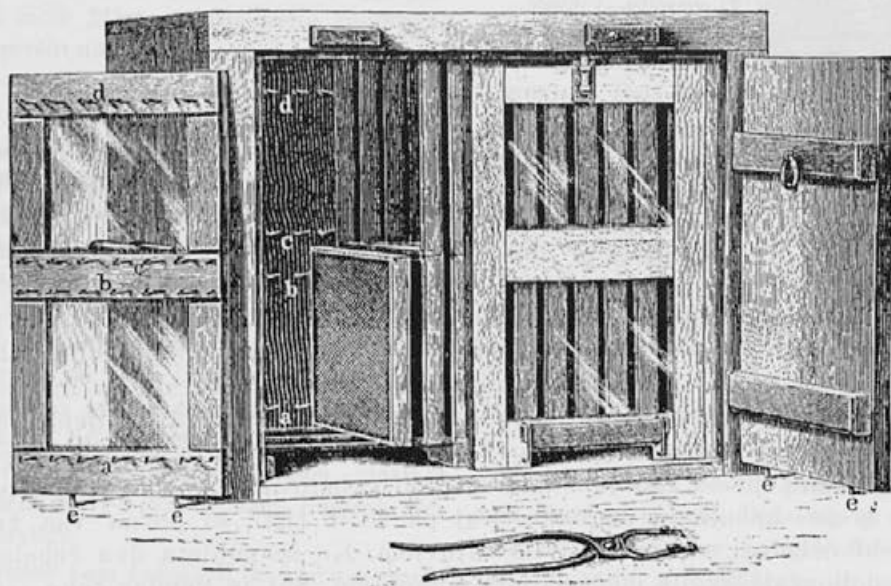
Vsem tem točkam primeren panj izumil je A. Alberti na Avstrijskem. Njegov panj v zadevi s prvo točko nobenemu drugemu ne zaostaja, z drugo točko jih veliko prekosi, in ako se s tretjo primerja, bo komaj kak drugi bolj pripraven, kot ravno njegov.

Ta panj naj bo tudi malo opisan, k temu pomaga dodana podoba.

Podoba nam kaže omaro, ki je zelo Dzierzonovemu dvojčeku podobna in katere notranji prostor dvojčekovega ne presega. Razložek je ta, da se k dvojčekovem notranjem prostoru le od strani in k Albertijem panju od zadne strani pride. Spredaj narejeni ste luknjici za izletanje čebel. Sprednica ali sprednja končnica je dobro pritrjena in se ne da premikovati ali celo proč jemati. Pridejana podoba kaže zadnjo stran, ki ima dvojna vrata, in ako se vrata odpro, se satniki po strani lahko iz panja vzamejo in nazaj potisnejo. Zato se ta panj imenuje: panj z na stran potiskajočimi satniki. Lahko bi se tudi imenoval listovni panj, ker se njegovi satniki dajo kot listi v bukvah pregledovati.

Na desni vidi se satovje z okvirčki razpostavljeno, kar skozi vdejana okno lahko zapazimo. Okvirji ali satniki imajo velikost nemških normalnih polokvirjev, a zgoraj nimajo podaljšane stranice za obešanje, tudi nimajo nikakoršne priprave, postavim žeblice, da se eden k drugemu ne pritisnejo. Dva polokvirčka se eden na drugega postavita. V levem prostoru se vidi najpred jeden dvojni satnik in zraven v znožju jeden dovršen in dodelan polsatnik. Ta polsatnik in vsi drugi spodnje vrste so na treh železnih palčicah, ki od ene stranice do druge drže. Da se pa satniki vendar ne morejo jeden k drugemu nagibati, napravljenih je 8 po 2,5 mm debelih in 3,5 cm dolgih brezglavnih žebličkov, kateri so v štirih vrstah na prednici, tako tudi na oknih nabiti, kakor se vidi pri *a*, *b*, *c*, *d*. Nabiti morajo biti prav natančno, tako da po dva in dva naredita zob. Da se pa žeblici bolj pravilno in natanko zabijajo, naj se napravi lesena mera. Če so žeblici pravilno zabiti, se okvirji ne dotikajo sprednje končnice, tudi okna ne, temveč povsod ostaja po 6 mm prostora. Ko se okno zapre, se spodnji žeblički pri *e* v nalašč zato pri-

pravljene luknjice porinejo, ter se žebli na oknih tako vpravajo, da pridejo v prostor med satniki. okno se pritisne in z zapalom pritrdi. Na to se zapro še zunanja vrata, kakor kaže podoba na desni, se vidi, kakšna so. Tako je zaprt ves panj. Ta panj da se tudi z natančno zapirajočo deščico predelati, kakor kdo hoče.

Vsak sat v panju se lahko, kot pri drugih panjevih s premakljivimi satniki izleče in pregleda, samo sosedna satnika se malo odmakneta.

Mnogo vidi se že skozi okna, tedaj ni treba za vsako malenkost satnikov vnkaj jemati. Kar pa je še največje vrednosti pri teh panjevih, je to, da bučele po vseh prostorih med satovi do vsake vlažnosti lahko pridejo. Po zimi, ko hud mraz pritiska, denejo se med okna in duri blazinice iz podmetka (vate).^{*)}

Poslovenil J. Jęglič.

Slovenski čebelar in sadjerejec 1884 - Albertijev panj je izboljšal Anton Žnideršič in ga imenujemo AŽ.

Naše čebelarenje.

(Piše Anton Žnideršič.)

Kranjska čebela pridobila je tekom zadnjih desetletij obilo simpatije med širnim svetom. Od leta do leta razpošilja se ogromno število te pridne živalice na vse kraje sveta. Neguje in izkorišča se naša čebela uspešno po velikem svetu, v njeni domovini pa je racijonelno čebelarenje na zelo nizki stopinji. Drago plačuje tujec kranjsko čebelo, o kateri pridnosti, krotkosti in vztrajnosti je vže toliko slišal; mi pa, ki jo imamo doma, ne vemo ceniti njenih dobrih lastnosti. Čas je tedaj, da pričnemo tudi sami ceniti domače blago, da pričnemo tudi iz čebelarstva zajemati vir dohodkov, kateri se nam od dne do dne znižujejo. V tem listu povedalo se nam je, da je treba znati v prvi vrsti racijonelno čebelariti, kajti le to nas privede k uspehom. Da pa to dosežemo, treba je ponka.

Anton Žnideršič iz
Ilirske Bistrice, gospo-
darstvenik, izumitelj,
pisec, pesnik in dolgo-
letni predsednik
Slovenskega čebe-
larskega društva.

„Pred vsem učite se teorije“ ta rek slavnega Berlepša ponavlja se preobilokrat pri vseh čebelarških razpravah in tudi nam je pred vsem potrebno učenje teorije. Življenje čebele je vže samo na sebi tako čudopolno, da je vže poznanja tega treba, ako hočemo uspešno čebelariti. V toliko večji meri učiti se moramo pa tudi navodil, katera služijo v to, da čebelam pomagamo, kamor si več same pomagati ne morejo, da jim napravljamo primerna bivališča in tako skušamo od njih dobiti kolikor mogoče več dobička. Kdor ima veselje do čebel, poprimi se z vso vnemo čebeloreje, umne racijonelne čebeloreje in videl bo kako lep sad mu bo prinašala. A ne samo to, da bo imel dobiček od njih, zadobil bo tudi veselje do proučevanja njihovega življenja. Saj jih vidimo čebelarje, kateri čebelarijo z nepremakljivim satovjem, kako porabijo vsak prosti čas, da se radujejo nad svojimi čebelicami, s kako vnemo pripovedujejo svoje skušnje in dogodke. Kaj pa še le tisti, ki pozna vse življenje čebele, ki čebelari s premakljivim satovjem. Ko se snideta dva čebelarja, ne moreta dokončati svojih medsebojnih pogovorov. Saj je vendar tako zanimivo, tako poučljivo, po kremenotrdnih zakonih vođeno gospodarstvo čebele. Proučevati pa je treba ne samo življenje čebele, ampak tudi krajevne razmere; za vsak kraj ni enako čebelarenje, treba si je toraj po krajevnih razmerah delovanje prirediti.

Mi stavimo obilo upanja v naše letos ustanovljeno čebelarsko društvo in upamo tudi, da bo naša domovina premmogo pridobila po tej organizaciji, ako jo bode tudi narod slovenski podpiral v tem podjetju.

Da pa pridemo takoj v začetku v okom zaprekam, katere je poznejše zelo težavno odpraviti, opozarjam čebelarje na sledeči pogoj:

Vsa večja čebelarska društva, določila so si po večletnih skušnjah in po temeljitem proučevanju, kot pripravno spoznano jednako mero, po tej so se vse priprave, kakor panji, okvirji, stiskalnice za med in enako orodje izdelovale. Zaradi tega je tudi pri nas neobhodno potrebno, da si takoj v začetku določimo jednako mero. Te mere naj bi se potem vsi slovenski čebelarji poprijeli, in to mero zastopalo bi tudi naše društveno glasilo. Jednaka mera nam bo v vsakem oziru veliko koristila, nasprotno bi nam pa različne mere veliko neprilik delale. Ako bodemo kupovali ali prodajali panje, okvirčke, trčalnice (metalnice) za med, stiskalnice za umetno satovje in različno drugo, ali ne bo skrajno neprilichno, ako imata kupec in prodajalec različni meri. V letošnej zimi treba je jednako mero določiti, bodisi po pismenem obravnavanju, ali pa po posebnem shodu čebelarskega društva. (Najbolje bi bilo, da se ta točka dene na dnevni red prihodnjega obnena zboru „Slov. čeb. društva“. — Op. ured.)

(Konec prihodnjic.)

Slovenski čebelar št. 10/1898

Spomini.

Peter Pavlin — Ljubljana.

Lani, ko sem večkrat počival na čebelarški klopi pred čebelnjakom, so se mi obujali spomini na pretekle čase in marsikaj iz moje 51letne čebelarške zgodovine mi je prišlo na misel. Kaj vse je že zapadlo večnosti! Koliko dragih čebelarških prijateljev, ki so mi svojčas delali družčino, je odšlo v večnost. Kje so danes naši čebelarški pionirji: dr. Lampe iz Marijanišča, Lampe iz Kranja, Smodinovi oče iz Šiške, Mihelc, Gulba, Martinčev Janez, Bizjan iz Podutika, Frank Benton...? Vse je pobrala smrt!

Od spominov ne more nihče živeti, vendar so pa tudi taki, ki so vredni, da se zapišejo in ohranijo za poznejši rod. Marsikoga bo zanimalo, kako smo začeli čebelariti s premakljivim delom, zlasti z veliko mero, zato sem napisal sledeče vrstice.

Prvotno sem čebelaril, kakor vsi drugi, v kranjičkih. Naenkrat so začeli strašiti v časopisih z »dzierzonovanim kranjskim panjem«. Seveda sem iz radovednosti kupil tak panj — še dobro se spominjam — pri trgovcu s suho robo, Pakiču v Ljubljani, za vodo, kakor smo takrat rekli. Po navodilih ranjkega urednika »Slovenske Čebele«, Jožefa Jeriča, sem zvišal satnike na 10 1/2 palca. Kljub temu pa nisem imel

bička. Danes vem, da sem imel le igračko v rokah, ne pa panj.

Kmalu potem, ko sem »mobiliziral« svoje čebele, sem se seznanil s slavnim ameriškim čebelarjem Frankom Bentonom — Bog daj pokoj njegovi duši! Že pri prvem obisku na mojem domu je ta mož bistro presodil slabo stran mojega čebelarstva in me začel nagovarjati, naj opustim tisto igračko, ki smo ji takrat rekli satnik, in naj se oprimem velike mere in ameriških panjev. Vsi njegovi ljubeznivi in dobri nasveti pa niso našli v meni prave vere. Saj veste, kako starokopitni smo bili takrat! Šele po tretjem obisku, ko mi je Benton ves nevoljen rekel, da naj ga vendar poslušam in poskusim čebelarstvo v svoj prid amerikanizirati, sem ga ubogal. Dal sem si napraviti šest stoječih panjev Langstrothove mere, dvostenastih, s plodiščem in mediščem ter rešetko vmes. Postavil sem jih ob hiši pod napuščem. Priljubili so se mi takoj. V njih so bile orjaške družine, ki so mi dale zgodnje in močne roje. Opazil sem tudi, da so bili ti panji povečini strastni roparji. Toda kmalu sem spoznal, da so s temi panji tudi mnoge težave, zlasti za tistega, ki nima mnogo sveta okoli hiše, kakor n. pr. jaz. Premišljeval sem, kako bi te amerikance združil v čebelnjaku,

Peter Pavlin - član odbora

Gustav Pirc - ustanovitelj društva

dr. Frančišek Lampe, prvi predsednik

kakor je po Kranjskem navada. In ustvaril sem nov panj, ki se je potem precej razširil pod imenom Pavlinovec. V plodišču sem namestil le 10 satnikov Langstrothove mere, ki sem jo 2½ cm skrajšal. Panj je imel podobo kranjiča s slikano končnico.

Takrat me je obiskal tudi prijatelj Jakob Virijent iz Olševka, ki je zastopal mnenje, da bi bilo v teh panjih toplo delo boljše nego mrzlo. Seveda mu nisem pravdal, ker so bili Bentonovi nauki v meni že pregloboko vkoreninjeni, sčasoma sem pa vendar sledil njegovemu zgledu in vse panje pre naredil na »toplo delo«. Opazoval sem panji in lahko trdim, da sem z izpremembo zadovoljen, ker vidim, da se panji pomladi prav dobro razvijajo in tudi več nabero.

Velika mera, ki je bila svojčas malo v čisljih, si je tekoma let pridobila vse napredne čebelarje in je zmagala končno popolnoma z A. Ž.-panjem, ki pravzaprav ni nič drugega kakor Longstrothov panj z nepremakljivim mediščem.

Sedaj hočem še pojasniti, kako smo ustanovili sedanje Čebelarstvo društvo. Namreč, pred 25. leti sem prihajal večkrat v Kmetijsko družbo zaradi čebelarških člankov, ki sem jih pisal za »Kmetovalca«. S takratnim tajnikom družbe, g. Pircem, sva marsikatero izpregovorila o čebelah — če je bil dobre volje! Bil je vedno naklonjen čebelarjem in ga smatram sploh za velikega dobrotnika našega društva in čebelarstva. Pri neki taki priliki — gospod je bil takrat posebno dobre volje! — mi je potožil, da dobiva družba vsako leto od ministrstva več stotakov v čebelarke namene. Težko pa porabi ta denar, ker ni čebelarkega društva, ki naj-bi s tem de-

narjem pospeševalo naše zanemarjeno čebelarstvo.

Te besede mi niso dale več miru in začel sem premišljevali zaradi društva. Stopil sem do trnovskega g. župnika Vrhovnika in ga prosil, da naj skliče po časopisih čebelarje na posvetovanje v Kmetijsko družbo. Povedal mi je, da to ne more, ker ni gospodar družbe in me je napotil do g. Pirca. Z njim sva se hitro dogovorila. Povabil je v »Kmetovalcu« čebelarje na razgovor in res se nas je zbralo 30 zavednih, ki smo sklenili ustanovitev društva, zlasti ker je bil g. Pirc medtem že sestavil pravila.

Par tednov nato smo položili temelj društvu, ki praznuje letos svojo 25letnico. Takrat se je začela nova doba za naše čebelarstvo. Če se ozremo nazaj, smo lahko zadovoljni. Iz slabotnega rojčka se je razvil močan plemenjak. Mi »ta stari«, ki imamo že sedem križev na hrbtu, gledamo z zadoščenjem na to slavlje, saj smo vsak po svojih močeh pomagali graditi. Za nas so to najlepši spomini.

Pozdravljena pomlajena, svobodna slovenska zemlja! Pozdravljeni vsi vi, ki ste zibali naše društvo že ob rojstvu in ste delali za njegov procvit!

Blagoslovljen bodi tudi naš mlajši čebelarški rod, ki hoče dvigniti našo čebelarstvo bendero še višje!

Časten spomin pa tudi vsem tistim čebelarjem, ki jih danes — žalibog! — ni več med živimi, vsem tistim, ki s pisanje pravičnega in ki so naše čebelarstvo ljubili.

K proslavi dvajsetletnice „Slov. Čebelarja.“

J. Virijent — Kamnik.

Malo imam tovarišev, ki bi bili pri zibelki »Slovenskega Čebelarja«. Mnogo jih je pobrala smrt, nekaj jih je uskočilo, ker so bili mnenja, da od društva nimajo nič dobička. Pravi čebelarji so pa ostali zvesti društvu do danes. Radi so se udeleževali shodov, predavanj, občnih zborov in drugih čebelarških prireditev. Njihova zvestoba je

obilo poplačana. Danes se lahko prištevajo k naprednim čebelarjem in od svojega čebelarstva imajo duševni in gmotni užitek. Kdor je čebelar z dušo in telesom, ta ne bo odnehal, naj pride kar hoče. Skopuh pa naj opusti čebelarstvo! Njemu ni za pouk in napredek. Ako ne zagradi takoj in na debelo, ni zadovoljen.

Frančišek Rojina, pisec, izreden
čebelar in dolgoletni urednik
Slovenskega čebelarja.

Kako prijetni čuti in spomini morajo navdajati pravega čebelarja ob 25letnici našega društva! Koliko prijetnih uric smo preživeli na klopici pred ulnjakom v teh 25 letih, prebirajoči »Slov. Čebelarja«! Koliko poučnih, mikavnih, kratkočasnih in šaljivih člankov in dopisov smo prebrali in koliko pobude in praktičnih navodil nam je nudilo čebelarsko berilo! Danes se opravičeno lahko veselimo, ko uživamo sadove, ki jih je rodil trud in požrtvovalnost naših učiteljev in voditeljev. Slava jim!

Društveni člani in sočebelarji! Nadaljujte započeto delo za vedno večji napredek v čebelarstvu! Učite mladino, vodite je na čebelarske shode in predavanja! Nabirajte neumorno nove člane, da ga ob društveni 50letnici ne bo čebelarja, ki bi ne bil član Čebelarskega društva.

Vse naj prešine zavest, da zunaj strokovne organizacije ni napredka!

Bog živi vse čebelarje!

Slovenski čebelar, 1922

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI

Letnik XXIII.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1920.

Stev. 1.

Načrt čebelarskega zakona za Slovenijo.

A. Čebelarjenje.

§ 1.

Čebela je koristna domača žival. Kdor čebele na katerikoli način lovi ali mori, je kazniv.

§ 2.

Čebelariti sme vsakdo. Kdor čebelari, se mora držati določil tega zakona.

§ 3.

V Sloveniji je dovoljeno rediti le čebele čiste domače sive pasme (*Apis mellifera carnica*). Uvoz in rejo čebel tujih pasem sme izjemoma dovoliti poverjeništvu za kmetijstvo, a to samo za taške kraje, kjer je pričakovati, da se domača pasma vsled tega ne bo mešala.

B. Stojšča ulnjakov.

§ 4.

Ulnjaki ali posamezni panji morajo biti od javnih cest in potov, tujih poslopij in tujih zemljišč v smeri čebelnega izleta oddaljeni najmanj 10 m. Ta oddaljenost se sme skrajšati na štiri metre, ako leže žrela najnižjih panjev vsaj 3 m nad površino navedenih predmetov ali če se postavi med ulnjakom in takim predmetom vsaj 2 m visok zid, plot ali gosta živa meja, ki pa mora segati na desno in levo ulnjakove izletne strani vsaj še 2 m.

Stranske stene uljnjaka ali posameznih panjev, iz katerih čebele nimajo izleta, pa morajo biti oddaljene od takih predmetov najmanj 2 m. Ta oddaljenost se sme poljubno zmanjšati, ako se postavi med uljnjakom in takim predmetom vsaj 2 m visok zid, plot ali gosta živa meja.

V isti daljavi mora stati tudi zadnja stran uljnjaka, ako imajo čebele izlet tudi iz stranskih sten.

Kadar pa iz stranskih sten čebele nimajo izleta, se sme zadnja stran dotikati takega predmeta, ako ne ukazujejo drugi zakoni kaj drugega.

V posebnih krajevnih slučajih sme politično okrajno oblastvo te daljave znižati, kar pa se mora v dotični občini razglasiti.

Ta določila veljajo za uljnjake, ki se bodo po uveljavljenju tega zakona nanovo postavili.

C. Premikanje v pašo.

§ 5.

Čebele čiste domače sive pasme, ki nimajo kužnih bolezni in takih bolezni tudi niso sumljive, sme v pašo v Slovenijo postaviti vsak tuzemski čebelar. Preko mejâ Slovenije se smejo čebele čiste domače pasme voziti v pašo v času, kadar ne roje.

§ 6.

Za postavitev čebel v pašo je potreben potni list, z izrečnim dostavkom, da čebele nimajo gnilobe in tudi niso gnilobe sumljive. Potni list izda županstvo one občine, iz katere se čebele pripeljejo v pašo, po zaslišanju v čebelarstvu izvedenega občana.

§ 7.

Stojišča v pašo pripeljanih čebel uredi župan one občine, v katero se čebele pripeljejo. Ako ni sam čebelar, mora zaslišati v čebelarstvu izvedenega občana.

Stojišča morajo biti v smeri izleta oddaljena od javnih cest in kolovozov vsaj 50 m, od javnih pešpoti vsaj 30 m, od drugih pašnih stojišč in stalnih domačih uljnja-

kov pa, ne glede na smer izleta, vsaj tisoč metrov.

Županstvo sme te daljave izjemoma skrócić, če se z ozirom na krajevne razmere in na množino v občini se že nahajajočih domačih in tujih čebel ni bati škode zanje ali če so prizadeti čebelarji s tem za dovoljni. Izdane odredbe pa mora županstvo v občini razglasiti.

§ 8.

Čebelar, ki namerava postaviti svoje čebele v pašo, mora pred dovozom naznani dotičnemu županstvu število in kakovost panjev, kakor tudi kraj, ki si ga je izbral za pašno stojišče, ter predložiti potrdilo o dovolitvi dotičnega posestnika za postavitev panjev. Vsakoršen zadržek glede sprejema mu mora županstvo takoj, najpozneje pa v treh dneh po prejemu njegevega naznanila sporočiti. Pri urejevanju pašnih stojišč se je ravnati županstvu po načelu, da v okolišu enega km² na paši ne bo — všteti stalne uljnjake domače in sosedne občine — več, kakor 100 panjev večje mere ali 200 kranjičev. Kdor postavi čebele v pašo, mora napisati na vidnem prostoru pašnega stojišča svoje ime, bivališče in število v pašo postavljenih panjev. Skrbeti mora tudi za primerno napajališče v pašo postavljenih čebel.

Kadar bi se število panjev domačih čebelarjev v kaki občini tako pomnožilo, da bi bil uvoz tujih čebel v kvar domači čebeloreji v dotični občini, sme županstvo dovoz čebel v pašo prepovedati. Iz drugih vzrokov prepoved dovoza ni dovoljena.

Proti odredbam županstva je dovoljena pritožba v 8 dneh po dostavitvi na okrajno pol. oblastvo, ki končno veljavno razsoja po zaslišanju čebelarskega izvedenca.

§ 7. in 8., ki govorita o razdalji stojišč in številu panjev, ne veljata za postavitev čebel v pašo ob času jelkinega (hojinega) medenja.

§ 9.

Čebele se smejo prevažati ob vsakem dnevnem času, če so zrele in panji sploh tako zaprti, da čebele ne morejo uhajati.

§ 10.

Na tuj svet se čebele ne smejo postaviti na pašo brez dovoljenja posestnika.

Kadar postavi čebelar v pašo svoje čebele brez dovoljenja zemljišnega posestnika, jih sme le-ta odpeljati na prostor, ki ga v ta namen odkaže županstvo, mora pa preskrbeti čebelarom na stroške njih lastnika primerno nadzorstvo. Da si zagotovi povračilo stroškov za prevoz in nadzorstvo, si sme pridržati primerno število panjev za toliko časa, dokler mu čebelar stroškov ne povrne. Ima pa tudi pravico tožiti čebelarja radi škode in poseganja v njegove posestne oziroma lastninske pravice.

Za posestnika zemljišča je smatrati vsakega, ki je upravičen dotični svet uživati, bodisi kot lastnik, zakupnik ali uživkar.

§ 11.

Kadar se čebelar in posestnik zemljišča ne dogovorita glede odškodnine za postavitev čebel v pašo, je dolžan plačati čebelar za posamezno pašno dobo odškodnino, ki jo določi vsakoletno poverjeništvu za kmetijstvo po zaslišanju čebelarskega društva za Slovenijo. Poleg tega pa mora vsak čebelar plačati državno pristojbino za postavitev čebel v pašo, ki jo določi poverjeništvu za kmetijstvo in ki se steka v čebelarski sklad za obrambo gnilobe in čebelnih kug.

D. Roji.

§ 12.

Roje sme čebelar v smislu § 384 o. drž. zak. na tujem svetu zasledovati in ogrebat, povrniti pa mora posestniku škodo, ki jo pri tem povzroči. Če čebelar dva dni po rojenju ne zasleduje rojev ali če v

istem času pričeto zasledovanje opusti, si sme dotični roj prilastiti na javnem svetu vsakdo, na zasebnem svetu pa posestnik zemljišča.

§ 13.

Če se roji različnih čebelarjev združijo v en roj, je dolžan čebelar, ki je ogrebel tak združen roj z namenom, da ga obdrži, plačati ostalim čebelarjem za njih roje polovico cene, ki jo imajo roji povprečno v tistem kraju. Prednost pri ogrebanju ima posestnik zemljišča, na katerem se je vsedel združeni roj.

Povprečno ceno določi izvedenec dotičnega okraja. Proti njegovemu izreku ni pritožbe.

E. Ropanje.

§ 14.

Če nastane v uljnaku rop po tujih čebelah, mora čebelar nemudoma odstraniti vzroke ropanja, ne sme pa roparic loviti ali moriti.

§ 15.

Čebelar, ki opravičeno sumi, da hodijo njegove čebele ropat in da jih pri ropanju kdo lovi ali mori, ima pravico zahtevati, da se panji, o katerih sumi, da se v njih njegove čebele love ali morê, preiščejo nemudoma v njegovi navzočnosti po izvedenem čebelarju, ki je določen od županstva. Če se posestnik panjev, ki se imajo preiskati, preiskave ne more udeležiti, naj zastopa pri preiskavi njegove koristi od župana določena oseba.

Posestnik panjev, ki se naj preiščejo, oz. njegov zastopnik je dolžan dovoliti, da čebelar-izvedenec potrese izletajoče čebele s kredo in da od medu ali drugih sladkarij, ki jih je našel v preiskanih panjih, vzame primerno množino v svrhu preiskave.

F. Škoda, povzročena po čebelah.

§ 16.

Čebelar, po čigar krivdi se zgodi kaka škoda na ljudeh ali živalih, je za škodo odgovoren. Če je čebelarjeva krivda dvom-

ljiva, mora zaslišati sodišče v stvari vsaj enega čebelarškega izvedenca.

§ 17.

Poverjenišтво za kmetijstvo imenuje vsako leto po zaslišanju čebelarškega društva za Slovenijo za področje vsakega okrajnega oblastva potrebno število izvedencev v čebelarških zadevah.

G. Kužne bolezni.

§ 18.

Med kužne bolezni čebel spadajo kužna gniloba čebelne zalege, ki jo povzročajo posebne bakterije, in kužna čebelna griza. Obljudene panje, v katerih je kuga doznana, imenujemo okužene. Vsi drugi panji istega uljnjaka in vsi predmeti v uljnjaku, v katerem se je našel kak okužen panj, so kuge sumljivi. Za sumljive veljajo še dva meseca potem, ko so se okuženi panji že uničili in se je uljnjak primerno razkužil, ozir. dotlej, ko izvedenec, ki je določen za dotični politični okraj, proglasi konec gnilobe in njene sumljivosti.

Ulnjaki, pri katerih je domnevati iz drugih razlogov, da so se zanesle vanj kužne kali (kužni tros), se smatrajo, da so okuženja sumljivi.

§ 19.

Za izvoz živih čebel s satjem in zalego ali pa samih čebel in matic ter samega satja z zalego iz Slovenije, dalje za uvoz živih čebel čiste domače sive pasme s satjem in zalego ali brez satja in zalege v Slovenijo je potreben izvozni ozir. uvozni certifikat, ki mora obsegati ime, priimek, stan in bivališče odpošiljatelja, deželo in državo, kamor je pošiljatev namenjena ozir. od koder prihaja pošiljatev, število in označbo panjev ter izrecni dostavek, da čebele niso okužene in tudi niso kuge niti okuženja sumljive.

Izvozne certifikate izdaja na podlagi izjave izvedencev okrajno politično oblastvo proti posebni pristojbini, ki jo določa poverjenišтво za kmetijstvo.

§ 20.

Za izvoz in uvoz rabljenih praznih panjev, praznega satja, že rabljenega čebelarškega orodja ali medu, ki je izrecno označen kot pitanec, je potrebno potrdilo županstva, da dotični predmet ni okužen in tudi ne okuženja sumljiv.

Izvoz in uvoz voščenih in medenih izdelkov ter medu, ki ni izrecno označen kot pitanec, ni podvržen tem določilom.

§ 21.

Sredstva, s katerimi se razširjenje kužnih bolezni omejuje, so sledeča:

- a) uničenje čebel in satja iz okuženega panju event. uničenje panju;
- b) razkuženje uljnjaka, čebelarškega orodja in oseb, ki so prišle v dotiko z okuženimi panji;
- c) nadziranje in opazovanje čebel v okuženem ali sumljivem uljnjaku;
- d) prepoved prodajati iz okuženega uljnjaka čebele ali jih voziti v pašo, pošiljati na razstave ali jih premeščati na drug kraj;
- e) prepoved prodajati žive čebele, matice, med, rabljene panje ali rabljeno čebelarško orodje iz okuženega ali sumljivega uljnjaka;
- f) prepoved sprejemati tuje čebele v okuženi ali sumljivi uljnjak;
- g) prepoved prirejati razstave živih čebel v posameznih občinah, okrajih ali po vsej deželi.

Čebelarji! Sedaj je čas, da se pobrigate za čebelarški zakon ter poveste, kaj vam v načrtu ne ugaja, kakšnih izprememb si želite in kaj smo pozabili sprejeti vanj.

Zlasti pozivamo vse čebelar. p. o. družnice, da načrt pregledajo in predložijo pravočasno svoje tozadevne predloge.

Prvi del osnutka čebelarškega zakona, objavljen je bil v Slovenskem čebelarju leta 1920 je pripravilo Čebelarško društvo za Slovenijo. Čebelarji tudi danes pogrešamo pravilnik, ki bi zajel vso problematiko povezano z rejo čebel.

Moj panj in način mojega čebelarjenja.

A. Žnideršič.

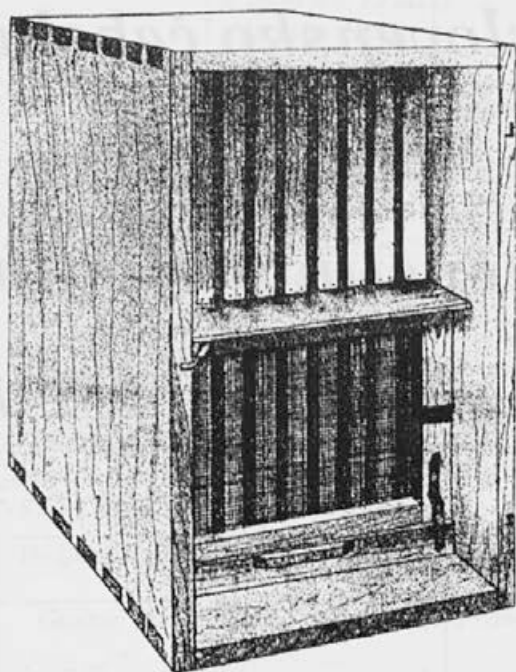
Čitateljem „Slovenskega Čebelarja“ bo znano, da sem se zavzemal v prvih letnikih z vso vnemo za Gerstungov panj. To pa potem, ko sta nam oče Pavlin in gospod urednik opisovala prednosti velike mere; zlasti pa, ko nas je zadnji opozarjal na uspehe, ki jih je videl z njo na svojih poučnih potovanjih po inozemstvu. Prišel sem bil tudi sam do prepričanja, da je majhna mera, zlasti ako je deljena na polsatnike, samo igrača.

Gerstung je bil oni, ki je nemškimi čebelarjem na podlagi pravega življenjskega razumevanja čebele dokazal, da je le z veliko mero in nedeljnimi satniki mogoče doseči dobre uspehe. Kako je s svojimi nazori prodiral, ne bom opisoval, le to hočem pribiti, da zginjujejo vedno bolj zagovorniki malih mer, zlasti pa oni polsatnikov.

Trdilo se je, da dajo srednjemočna ljudstva največ donosa, a danes je dokazano, da dajo največji donos vedno le najmočnejša. Vendar pa morajo postati močna o pravem času. Ne šele ob glavni paši, ampak toliko prej, da je v panju ob paši obilo nabiralk, ne pa hranilk. Znano je, da rabi čebela tri tedne dokler se izvali; ravno toliko pa tudi, da postane zmožna letati na pašo. Panj, ki je tedaj vsaj par tednov pred glavno pašo najbolj čebelen, dal nam bo največ medu; najmanj pa oni, ki postane tak šele v sredi paše; ker tedaj bo imel največ redilk, obilo zalege, a malo za pašo godnih čebel. To spoznanje bo pripomoglo naši čebeli, ki je najrodovitnejša od svojih sestra, do prave veljave.

Res je, da so čebelarili ameriški čebelarji že davno pred Gerstungom z veliko mero in s panji, ki jih je moral Gerstung šele izumiti, a tedaj se je mislilo, da je ameriški sistem in njihova metoda le za Ameriko. Gerstungu moramo tedaj priznati zaslugo na pokretu, ki se izvršuje med nemškimi čebelarji, h katerim moramo mi hoditi v šolo.

Meni ni žal, da sem se oprijel velike mere, ako ravno moram priznati, da nimam danes več Gerstungovih panjev v svojih čebelnjakih. Opustil sem njegov panj največ iz tega vzroka, ker ni pripraven niti za prevažanje, niti za skladanje v provizorični skladanici na pašišču, zlasti ako ima nastavljeno medišče. Pridržal sem njegovo mero, odločil se pa za panj Albertijevega sistema, in sicer s položnimi satniki. Poizkušni panj napravil sem že v letu 1903, letos pa jih imam 222 in prezimujem v vseh čebele.

Pod. 1. Zadađ odprtí panj.

Prvi članek o AŽ panju je Anton Žnideršič objavil v prvi številki Slovenskega čebelarja leta 1910.

AŽ panj je imel in še ima, kljub vsem pomislekom o njegovi premajhni prostornini, ki je potrebna za sodobno čebelarjenje, izredno pomembno vlogo v slovenskem čebelarstvu.